

STUDIJŲ KOKYBĖS VERTINIMO CENTRAS

Mykolo Romerio universiteto
***KOMUNIKACIJOS IR KŪRYBINIŲ
MEDIJŲ TECHNOLOGIJŲ***
STUDIJŲ PROGRAMOS
VERTINIMO IŠVADOS

Grupės vadovas: Doc. dr. Ieva Kuizinienė

Grupės nariai: Doc. dr. Daiva Janavičienė

Doc. dr. Rimantas Plungė

DUOMENYS APIE ĮVERTINTĄ PROGRAMĄ

Studijų programos pavadinimas	Komunikacija ir kūrybinės medijų technologijos
Studijų sritis	Socialiniai mokslai
Studijų kryptis	Komunikacija (P900)
Studijų programos rūšis	universitetinės studijos
Studijų pakopa	antroji
Studijų forma (trukmė metais)	nuolatinė (1,5), iššęstinė (2)
Studijų programos apimtis kreditais	90
Suteikiamas laipsnis ir (ar) profesinė kvalifikacija	Komunikacijos magistras

TURINYS

I. ĮŽANGA.....	4
II. PROGRAMOS ANALIZĖ.....	4
2.1. Programos tikslai ir studijų rezultatai.....	4
2.2. Programos sandara.....	6
2.3. Personalias.....	7
2.4. Materialieji ištekliai.....	8
2.5. Studijų eiga ir jos vertinimas.....	9
2.6. Programos vadyba.....	10
III. REKOMENDACIJOS.....	11
IV. APIBENDRINAMASIS VERTINIMAS.....	12

I. IŽANGA

Mykolo Romerio universiteto (toliau – MRU) komunikacijos krypties antrosios pakopos ketinama vykdyti studijų programa *Komunikacija ir kūrybinės medijų technologijos* (toliau – Programa) vertinama remiantis aukštosios mokyklos pateiktu studijų programos aprašu, jo priedais ir vizito į MRU metu gauta informacija iš susitikimų su universiteto administracija, Programos aprašo rengėjais, numatomais Programos dėstytojais, socialiniais partneriais, suinteresuotais numatomais rengti specialistais bei susipažinimo su Programos įgyvendinimui numatoma universiteto materialine baze. Programa vertinama pagal šešias vertinamąsias sritis: programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai, programos sandara, personalas, materialieji ištekliai, studijų eiga ir jos vertinimas, programos vadyba.

II. PROGRAMOS ANALIZĖ

2.1. Programos tikslai ir studijų rezultatai

Pagrindinis Programos tikslas yra suformuluotas neaiškiai, per plačiai. Neaišku, kodėl Programos pavadinime vartojamas terminas „kūrybinės medijų technologijos“. Tai nebuvo iki galo atskleista nei Programos apraše, nei vizito metu. Tačiau susipažinę su Programos išvadų projektu, Programos rengėjai pateikė aiškesnį šio momento pagrindimą. Vis gi netgi remiantis papildomu Programos rengėjų paaiškinimu, ekspertų nuomone, termino „kūrybinės medijų technologijos“ naudojimas Programos pavadinime nėra tikslus. Jį turėtų keisti Programos tikslus ir turinį atitinkantis derinys - *kūrybinės technologijos*, kurios beje gali būti taikomos tiek kūrybinėms, tiek nekūrybinėms medijoms.

Programos tikslų pagrindimas Programos apraše nesuprantamas ir nelogiškas: „*Programos tikslai grindžiami socialinių technologijų požiūriu ir atspindi globalizacijos veiksnių įtaką kompleksiniams socialiniams, ekonominiams, kultūriniais ir technologiniams veiksniams įtaką užtikrinti ir tobulinti*“ (p. 3).

Studijų rezultatai nekonkretūs, aprašyti netaisyklinga lietuvių kalba su gramatinėmis klaidomis: „*Studijų programa „Komunikacijos ir kūrybinės medijų technologijos“ numato tarpdalykines (ne tarpkryptines ar daugiadalykines) ir kompleksines studijas, apimančias technologiškai integruotą medijų ir komunikacijos žinojimo, supratimo ir gebėjimų visumą, grindžiamą socialinių technologijų įsigalėjimo šiuolaikinėje visuomenėje požiūriu, kurį formuoja globalizacijos kontekstai, poreikis didinti visuomenės ir valstybės konkurencingumą, restruktūrizuoti ekonominės veiklos būdus, kurie orientuoti į gyvenimo tinkint, integralumo ir*

komunikacinių ryšių plėtrą technologizuotose aplinkose, kurios užtikrina tvarų integracinę augimą, paremtą mokslumu, inovacijomis ir žinojimu. “

Programos apraše studijų rezultatai skirstomi į 4 lygius, kurie įvardinami kompetencijomis. Kaip tarpusavyje siejasi šie skirtingi aspektai nekomentuojama.

Neaišku, kodėl pagrindžiant komunikacijos ir kūrybinių medijų technologijų specialistų poreikį remiamasi politikos, kūrybinių industrijų, viešojo administravimo ir panašių studijų programų populiarumu (p. 9). Ekspertų manymu, kurti naujas studijų programas vertinant kitų programų populiarumą, o ne reikalingumą, juo labiau – įsidarbinimą šalies mastu – nėra tikslinga. Stojančiųjų pasirinkimo populiarumas lemia tam tikrų parengtų specialistų perteklių ir jų nesugebėjimą įsitvirtinti rinkoje.

Minėdami dvi šiuo metu vykdomas artimas studijų programas VDU ir VGTU, Programos rengėjai teigia, kad pastarosiose nėra tiesioginio ryšio su visuomenės pokyčiais, jų technologiniais aspektais, inovacijomis. Susipažinus su įvardintų programų turinio tinkleliu, su tokia nuomone sunku sutikti.

Vizito metu Programos rengėjai negalėjo konkrečiai įvardinti Programos paskirties, išskirtinumo, rengiamų specialistų profilio ir jų vietos darbo rinkoje. Bendraujant su dėstytojais buvo įvardinti konkrečių dalykų tikslai ir įgyjamos kompetencijos, tačiau dėstytojai negalėjo įvardinti Programos, kaip visumos, tikslų ir absolventų kompetencijų. Diskusijoje dalyvavę dėstytojai turėjo savo požiūrį į Programos paskirtį ir jos esmę, tačiau jie apie tai nediskutavo arba diskusijose jų požiūriai išsiskyrė.

Galimą studentų profilį ir jiems reikiamų žinių bei kompetencijų dermę įvardino pokalbyje dalyvavęs socialinis partneris, tačiau jo įvardintas specialistų poreikis yra susietas su konkrečios organizacijos veiklos specifika. Kilo dvejonų, ar pokalbyje dalyvavęs socialinis partneris yra išsamiai susipažinęs su vertinamos Programos turiniu. Todėl, viena vertus, nėra galimybių nustatyti, ar Programos suteikiamos žinios atitinka socialinio partnerio projektuojamą specialistų profilį, antra vertus, neaišku, ar Programos rengėjai ir socialinis partneris vienodai (ar panašiai) supranta vertinamos Programos tikslus ir būsimų specialistų profilį.

Atsižvelgiant į Mykolo Romerio universiteto patikslinimą (punktas 1.2 - tikslo patikslinimas, pristatant programos konceptą), pateiktą susipažinus su Programos vertinimo išvadų projektu, galima teigti, kad pateikti papildomi argumentai paaiškina Programos paskirtį ir specifika, o numatomos specialistų kompetencijos yra aktualios šiandieninėje visuomenėje. Deja, to nėra Programos apraše bei nebuvo pristatyta vizito metu.

Vertinamą ketinamą vykdyti studijų programą jos rengėjai įvardino kaip neturinčią analogų Europoje ir pasaulyje. Tačiau tokios Programos poreikis pagrindžiamas tik bendrais pamąstymais apie informacinių technologijų paplitimą ir įtaką visuomenei.

Pagrindinės srities silpnybės

Programos apraše neaiškiai aprašytas Programos tikslas ir įgyjamos kompetencijos.

Tikslintinas Programos pavadinimas.

Nepakankamai pagrįstas Programos poreikis.

2.2. Programos sandara

Programos sandara atitinka teisės aktų reikalavimus, tačiau kelia daug dvejonių dėl turinio. Studijų dalykas „Socialinio modeliavimo filosofijos pagrindai“ netinkamas antrosios pakopos studijų programai, nes suteikia tik pagrindus. Dalyke „Šiuolaikinės visuomenės komunikacijos teorijos“ perteikiamos žinios taip pat labiau atitinka bakalauro lygmenį ta prasme, kad jos yra platus apžvalginio pobūdžio ir būtų naujos tik tiems asmenims, kurie nestudijavo komunikacijos bakalauro studijose.

Atsižvelgiant į tai, kad vertinama Programa yra antrosios pakopos, abejotinas kai kurių dalykų studijų rezultatų sudėtingumo lygis, pvz. „Naujų medijų intelektinės nuosavybės požymių atpažinimo gebėjimai“ (p. 26), „Naujų medijų intelektinės nuosavybės skirtingų objektų ir formų atskyrimo gebėjimai“ (p. 27), „geba apibrėžti sąvoką „socialinės medijos“, žinoti pagrindines medijų teorijas ir jų autorius“.

Tuo tarpu kiti numatyti studijų rezultatai yra realiai nepasiekiami, pvz. „Geba vertinti kūrybos industrijos poveikį šiuolaikinėms organizacijoms“ (p. 26). Susipažinus su „Kūrybinių industrijų dalyko“ turiniu, akivaizdu, kad kurso dėstyto metu suteikiamos tik bazinės žinios apie kūrybines industrijas (p. 35): „supažindinti su kūrybinių industrijų objektu [...], išmokti skirti kultūros ir kūrybines industrijas [...]“, todėl profesionaliam kūrybinių industrijų vertinimui atlikti studentai neturės žinių ir įgūdžių.

Prioritetu apibendrinant Programos tikslus įvardintas „išskirtinis programos pranašumas, kad nemaža programos dalis skirta didinti besimokančiųjų gebėjimus kurti ir sėkmingai vystyti visuomenės gerovės didinimui svarbias naujas organizacijas“ (p. 11). Iš tolesnio teksto neaišku, nei kokias organizacijas, nei kuris iš rezultatų to siekia. Į šiuos klausimus atsakyta MRU atsakyme susipažinus su Programos išvadų projektu, bet tai reikia detalizuoti ir Programos apraše.

Programos turinyje pasigendama Programos pristatyme ir tiksluose minimų nuostatų bei praktinių veiklos kompetencijų lavinimo – siekia ruošti specialistus, kurie gebėtų:

...naudoti...taikyti...įtakoti...kurti (p. 3);...didinti besimokančiųjų gebėjimus kurti ir sėkmingai vystyti... (p. 11).

Visi studijų dalykai turi vienodą apimtį (6 kr.), nors vieni jų kelia daugiau tikslų ir numatomų rezultatų, kiti mažiau, todėl siūlytume Programos rengėjams apsvarstyti galimybę peržiūrėti studijų dalykų apimtis įsitikinant, ar tikrai visur išlaikytas balansas.

Neaišku, kodėl studijų programoje nėra numatyta praktika. Nors magistrantūros studijose praktika yra neprivaloma, tačiau šios Programos atveju praktikos eliminavimas visiškai prieštarauja socialinio partnerio įvardintiems svarbiausiems būsimų specialistų gebėjimams, nors Programos rengėjai teigė, kad rengiant studijų programą buvo artimai bendradarbiauta su socialiniu partneriu.

Atsižvelgiant į Mykolo Romerio universiteto pateiktą atsakymą į Programos vertinimo išvadų projektą, galima sutikti, kad MRU pagrindė praktikos, kaip atskiro dalyko, eliminavimą iš studijų programos. Tačiau tai nebuvo atskleista Programos apraše.

Tiek Programos, tiek atskirų dalykų turinio aprašuose jaučiasi dirbtinas „kūrybos“ termino inkorporavimas, pvz. dalyko „Kūrybinių medijų technologijų moksliniai tyrimai“ turinyje, matoma, kad kūrybinėms medijoms tėra skirta 1 tema. Tai atsispindi ir dalyko apraše bei rekomenduotoje literatūroje.

Numatyti studijų metodai pakankamai įvairūs, tačiau pasigendama praktinius įgūdžius stiprinančių studijų metodų.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Nėra aiškios studijų programos logikos siekiant kryptingų studijų rezultatų.

Yra neatitikimų tarp studijų tikslų, rezultatų ir numatytų įgyti žinių bei įgūdžių.

Kokybiškas kai kurių dalykų turinys.

Numatyti studijų metodai pakankamai įvairūs.

2.3. Personalas

Formaliai personalo kvalifikacija yra tinkama. Programos aprašo p. 16 pateikiamoje lentelėje nurodoma, jog daugiau nei 80 procentų visų studijų dalykų dėstytojų (11 iš 13) turi mokslo laipsnį ir net vienuolikai iš numatomų dėstytojų (daugiau nei 60 procentų) mokslinės veiklos kryptis priskiriama Informacijos ir komunikacijos krypties (06 H). Tačiau kai kurių dėstytojų gyvenimo aprašymuose tai neatsispindi, pavyzdžiui S. Kanišausko moksliniai interesai deklaruojami 01 S ir 06 H kryptyse (p.16), bet publikacijos yra sietinos tik su Filosofija ar Psichologija (p. 90), M. Kiškio neabejotini moksliniai pasiekimai intelektinės teisės srityje, bet

Programos apraše p. 16 deklaruojamų interesų Informacijos ir komunikacijos kryptyje (06H) publikacijose nėra (p. 90-91), A. Skaržauskienės mokslinių interesų kryptys p. 16 nurodomos 03S (Vadyba ir administravimas) ir 06 H (Informacija ir komunikacija), gyvenimo apraše p. 99-101 pateikiamos publikacijos yra iš Vadybos ir administravimo krypties. Didžioji dalis numatytų dėstytojų neturi praktinio darbo (ne pedagoginio) patirties-komunikacijos srityse.

Susitikime su ekspertais dalyvavę dėstytojai diskusijos metu neatskleidė šios Programos specifikos. Abejones kelia kai kurių pasitelkti ketinamų dėstytojų kompetencijos dėstyti magistro studijose pakankamumas, pvz. lekt. G. Kalinauskas, turintis tik 3 metus praktinio darbo patirtį po magistro studijų pabaigimo, kurio dėstomi dalykai neturi sąsajų su komunikacijos kryptimi.

Nemažos dalies dėstytojų vykdomi moksliniai tyrimai nėra susiję su analizuojama programa, ypač su komunikacijos kryptimi, kuriai Programa yra priskirta. Ekspertų nuomone, tiesioginius ryšius su komunikacija turimos kompetencijos leidžia vystyti, tačiau tam reikalingas įdirbis. Atsižvelgiant į tai, kad komunikacijos studijos Lietuvoje vykdomos gana trumpą laiką ir tai – tarpdisciplininė studijų ir mokslo sritis, tikėtina, kad numatomas personalas gali įsijungti ir papildyti savo mokslinius interesus ir numatomus atlikti tyrimus komunikacijos aspektais.

Nors formaliai magistro studijose dėstytojams praktinės patirties reikalavimų nėra, tačiau, ekspertų manymu, būtų tikslinga pasitelkti komunikacijos profesionalus, kas galėtų leisti įgyvendinti Programoje deklaruojamas taikomumo nuostatas.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Plačios numatomo pasitelkti personalo mokslinės kompetencijos.

Nedidelė dalis pasitelkiamo personalo turi mokslinį įdirbį komunikacijos kryptyje.

Numatomas pasitelkti personalas turi nepakankamai praktinės patirties komunikacijos srityje.

2.4. Materialieji ištekliai

Programos apraše pristatydami materialiuosius išteklius Programos rengėjai detaliam vardina viso universiteto suteikiamas galimybes, bet nenurodo, kuo konkrečiai tai būtų naudinga šiai Programai. Tai pasakytina ir apie auditorijas, viešą prieigą, studijų šaltinius. Ar ketinama šiai studijų programai įsigyti specifinės, specializuotos programinės ir/ar techninės įrangos, įrengti specializuotas laboratorijas (ne tik kompiuterines klases); naudoti laboratorijas, esančias ne universitete? (ekspertams buvo pristatyta tik nespecializuota techninė ir programinė įranga). Metodinių priemonių, mokslinės literatūros? Kokios?

Vizito metu ekspertai susipažino su plačia, gerai organizuota ir profesionaliai valdoma universiteto materialinių išteklių baze, tačiau konkrečiai šiai vertinamai studijų programai numatomas kompiuterinės įrangos ar kitų materialiujų išteklių apibrėžtis nebuvo identifikuota. Pristatydami materialiuosius išteklius, Programos rengėjai pagrindinį dėmesį sutelkė bendrai programinei įrangai ir viešos prieigos interneto taškams.

Nuotolinių priemonių naudojimas Programoje pagirtinas, bet tai (pačių Programos rengėjų žodžiais) yra priemonė studijų turiniui. O konkrečiai numatomoje vykdyti Programoje planuojama naudoti įranga nebuvo pristatyta.

Pateikiamame ketinamos vykdyti programos apraše nėra apibrėžtas ruošiamų specialistų profilis. Nežinant aiškaus rengiamų specialistų profilio, sunku įvertinti technologinę bei kompiuterinių programų bazę bei jų poreikį. Nurodytas patalpų skaičius yra pakankamas. Tačiau Programos turinys neatskleidžia, kokios įrangos ir kokioms kompetencijoms vystyti reikia, todėl sunku numatyti, kurios patalpos ir laboratorijos būtų tinkamos šios studijų programos studentams. MRU rašte dėl pirminių vertinimo išvadų Programos rengėjams aiškiau apibrėžus studijų programos koncepciją, galima teigti, kad pagrindiniai universitete sukaupti materialieji ištekliai gali būti panaudoti ir šios Programos vykdymui, tačiau Programos apraše būtina sukongretinti Programos siekiamiems rezultatams reikalingą įrangą/laboratorijas. Reaguodami į preliminarias vertinimo išvadas Programos rengėjai pateikė papildomus argumentus apie bendras universiteto galimybes taikyti atviro kodo ir nenuosavybinę programinę įrangą, tačiau, ekspertų nuomone, ji nėra pakankama numatomiems specializuotiems uždaviniams atlikti.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Gera faktinė viso universiteto materialiujų išteklių bazė.

Neišskirta vertinamai Programai reikalinga ir numatoma naudoti studijų procese materialiujų išteklių apibrėžtis Programos apraše.

2.5. Studijų eiga ir jos vertinimas

Priėmimo į studijas reikalavimai yra nepagrįstai sumažinti, nenurodoma, kokios srities ar krypties pirmosios pakopos studijas baigę absolventai gali stoti į šią Programą. Jeigu paliekamas toks kriterijus, turi būti numatytos išlyginamosios studijos. Nei Programos apraše, nei vizito metu išlyginamosios studijos nepristatytos ir nepateikti jokie dokumentai (ar nuorodos į juos) apie jų tvarką universitete.

Numatomi taikyti studijų metodai ir jų įvairovė yra pakankama, tačiau studijų metodai kartais neturi ryšio su studento pasiekimų vertinimo metodais.

Naudojama pasiektų rezultatų vertinimo sistema Programos apraše nekomentuojama, bet pateikiama prie kiekvieno dalyko aprašo. Ji nėra vieninga, atskiri dėstytojai interpretuoja pasiekimų vertinimus pagal naudojamus studijų metodus. Pasiekimų vertinimo viešumas nėra komentuojamas. Abejonių kelia kai kurių dalykų vertinimo kriterijų aiškumas ir pakankamumas magistrantūros studijų lygmenyje, pvz. p. 24, p. 25 „Aktyvumo, inovatyvumo seminaruose vertinimas“, „Pranešimas“, p. 27 „probleminių klausimų kėlimas, diskusijos iniciavimas, vedimas ir dalyvavimas“.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Priėmimo sąlygos yra neapibrėžtos, kai kurie vertinimo sistemos metodai neatitinka magistro studijų lygmens. Vertinimo sistema tobulintina.

Studijų metodų įvairovė studijų rezultatams pasiekti pakankama.

2.6. Programos vadyba

Programos vadybos aspektai Programos apraše yra aptarti fragmentiškai. Nepateiktas aiškus, sisteminis požiūris į studijų programos įgyvendinimą, priežiūros aspektus ir Programos tobulinimą (nepateikti jokie dokumentai ar nuorodos į juos). Nėra aprašyti Programos tobulinimo mechanizmai, studentų, absolventų, socialinių partnerių, dėstytojų, katedros ir/ar studijų programos kuratoriaus vaidmenys ir įtaka Programos tobulinimui. Numatomoje studijų eigoje (6 sk., 21 psl.) pateikiamos nuorodos į „numatomų studijų rezultatų, mokymo(si) ir studijų pasiekimų vertinimo metodų ryšį“, minimi tik reikalavimai stojantiesiems (jau minėta, kad apibrėžti nepakankamai), o konsultavimo tvarka yra numatyta tik studijų klausimais.

Studijų programos vadybos skirsnyje (7 sk., 21 psl.) yra minima tik kas organizuoja „Finansų informatikos studijas“ (tai nesusiję su pateikta studijų programa) ir studijų tvarkaraščių sudarymo principai. Studijų proceso organizavimo (7,2 sk., 22 psl.) dalyje atskleidžiama tik vietų bendrabučiuose paskirstymo ir stipendijų skyrimo tvarkos. Nepateikti jokie papildomi dokumentai ar nuorodos į juos, apie programos vadybos principus universitete.

Socialinių dalininkų vaidmuo Programos vertinimo ir tobulinimo procesuose nėra atskleidžiamas.

Nepateikiamas nuoseklus numatomų naudoti vidinio kokybės užtikrinimo priemonių ir proceso valdymo planas. Nepateikti jokie papildomi dokumentai, ar nuorodos į juos, apie programos kokybės užtikrinimo principus universitete.

Kokybės užtikrinimo priemonės nepristatytos, pagrindinis rodiklis – aukšti dalyko pasiekimų vertinimai – be kitų numatytų priemonių yra nepakankamas.

Vertinamos programos valdymo atsakomybės pasiskirstymas nekomentuojamas.

Vizito institucijoje metu buvo galima matyti, kad aukščiau minėtos priemonės, valdymo ir tobulinimo mechanizmai yra numatyti ir taikomi. Tačiau juos reikia pateikti studijų programos apraše.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Programos aprašą reikėtų papildyti informacija apie Programos įgyvendinimo, priežiūros, vertinimo ir tobulinimo procesų valdymą, kokybės užtikrinimo priemones.

III. REKOMENDACIJOS

- 3.1. Programos apraše tikslinti Programos tikslus ir numatomus studijų rezultatus.
- 3.2. Tikslinti Programos pavadinimą.
- 3.3. Pagrįsti studijų programos sandarą.
- 3.4. Programos apraše aiškiai apibrėžti ketinamos vykdyti programos profilį, pagal jį nustatyti reikalingus Programai realizuoti materialiuosius išteklius.
- 3.5. Pagilinti personalo mokslinį įdirbį ir/ar praktines kompetencijas komunikacijos srityje.
- 3.6. Tikslinti priėmimo į studijas kriterijus, numatyti išlyginamųjų studijų atvejus.
- 3.7. Papildyti Programos aprašo studijų eigos ir jos vertinimo dalį.
- 3.8. Aprašyti Programos vadybos modelį ir jo aspektus.

IV. Apibendrinamasis įvertinimas

Mykolo Romerio universiteto ketinama vykdyti studijų programa *Komunikacija ir kūrybinės medijų technologijos* vertinama teigiamai.

Eil. Nr.	Vertinimo sritis	Srities įvertinimas, balai
1	Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai	2
2	Programos sandara	2
3	Personalas	3
4	Materialieji ištekliai	3
5	Studijų eiga ir jos vertinimas	2
6	Programos vadyba	2
	Iš viso:	14

- 1-Nepatenkinamai (yra esminių trūkumų, kuriuos būtina pašalinti)
- 2-Patenkinamai (tenkina minimalius reikalavimus, reikia tobulinti)
- 3-Gerai (sistemiškai plėtojama sritis, turi savitų bruožų)
- 4-Labai gerai (sritis yra išskirtinė)

Grupės vadovas: Doc. dr. Ieva Kuiziniienė *Parašas*

Grupės nariai: Doc. dr. Daiva Janavičienė *Parašas*

Doc. dr. Rimantas Plungė *Parašas*